

Praha dne 23. září 2021
Č. j.: MZP/2021/710/4639
Vyřizuje: Mgr. Šamšulová
Tel.: 267 122 664
E-mail: Martina.Samsulova@mzp.cz

Rozdělovník

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

k návrhu koncepce

„Operační program Jan Amos Komenský (2021 – 2027)“

Předkladatel koncepce: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR**
Karmelitská 5
118 12 Praha 1 – Malá Strana

Zpracovatelé hodnocení: **Mgr. Bohumil Sulek, CSc.**
(držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků dle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, osvědčení č. j.: 11038/1710/OHRV/93, prodlouženo rozhodnutím č. j.: 37981/ENV/16)

Mgr. Zuzana Karkoszková

RNDr. Radim Misaček

Mgr. Renata Vojkovská

Martina Bláhová

Mgr. Zdeněk Frélich

(autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, osvědčení č. j.: 101346/ENV/09, prodlouženo č. j.: MZP/2019/630/2565)

Stručný popis koncepce:

Návrh „Operačního programu Jan Amos Komenský (2021 – 2027)“ (dále také „OP JAK“ nebo „koncept“) stanovuje cíle a priority pro efektivní využívání finančních zdrojů z fondů Evropské unie v programovém období 2021 – 2027. OP JAK vychází z dokumentů definujících národní politiku v oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje a navazuje na předchozí Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014 – 2020. Jeho cílem je podpora rozvoje otevřené a vzdělané společnosti založené na znalostech a dovednostech, rovných příležitostech a rozvíjející potenciál každého jedince. Za účelem dosažení tohoto cíle bude na základě návrhu OP JAK podpora směřována do těchto priorit (jiných, než je technická pomoc) a jejich specifických cílů (dále také „SC“):

Priorita 1: Výzkum a vývoj

- SC 1.1 Rozvoj a posilování výzkumných a inovačních kapacit a zavádění pokročilých technologií
- SC 1.2 Rozvoj dovedností pro inteligentní specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání

Priorita 2: Vzdělávání

- SC 2.1 Zlepšování rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje přístupné infrastruktury, mimo jiné posilováním odolnosti pro distanční a online vzdělávání a odbornou přípravu
- SC 2.2 Zvýšit kvalitu, inkluzivitu a účinnost systémů vzdělávání a odborné přípravy a jejich relevantnosti pro trh práce, mimo jiné i uznáváním výsledků neformálního a informálního učení, s cílem podpořit získávání klíčových kompetencí včetně podnikatelských a digitálních dovedností, a prosazováním zavádění duálních systémů odborné přípravy a učňovské přípravy

- SC 2.3 Prosazovat rovný přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání a odborné přípravě a jejich úspěšnému ukončení, a to zejména v případě znevýhodněných skupin, od předškolního vzdělávání a péče, přes všeobecné vzdělávání a odborné vzdělávání a přípravu až po terciární úroveň, jakož i vzdělávání a studium dospělých, včetně usnadnění vzdělávací mobility pro všechny a přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením
- SC 2.4 Prosazovat socioekonomickou integraci marginalizovaných komunit, jako jsou Romové
- SC 2.5 Prosazovat celoživotní učení, zejména flexibilní možnosti rozšiřování dovedností a rekvalifikace pro všechny s ohledem na podnikatelské a digitální dovednosti, lépe předvídat změny a nové požadavky na dovednosti vycházející z potřeb trhu práce, usnadnit přechody mezi zaměstnáními a podporovat profesní mobilitu

První priorita je tedy zaměřena na podporu oblasti výzkumu a vývoje, a to na rozvoj infrastrukturní základny, a dále na rozvoj strategického řízení výzkumných organizací, rozvoj lidských zdrojů a budování a posilování spolupráce s aplikační sférou a zahraničními partnery. Druhá priorita cílí na podporu všech úrovní vzdělávání – od předškolního vzdělávání až po postgraduální vzdělávání. Cíle byly zvoleny s ohledem na zvýšení efektivity a nové příležitosti v oblasti českého vzdělávacího systému a systému výzkumu a vývoje. V rámci priorit pro technickou pomoc budou podporovány aktivity směřující k zajištění efektivní administrace koncepce.

Návrh koncepce je zpracován v jedné variantě. Bude projednán a schválen vládou ČR a následně předložen ke schválení Evropské komisi.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce zpracované dle přílohy č. 7 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) bylo dne 30. 4. 2021 předloženo Ministerstvu životního prostředí (dále také „MŽP“) jakožto příslušnému úřadu ve smyslu uvedeného zákona. Po kontrole náležitostí oznámení koncepce zaslalo MŽP dne 3. 5. 2021 dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům informaci o oznámení koncepce s upozorněním na možnost uplatnění vyjádření. Oznámení koncepce bylo zveřejněno také v Informačním systému SEA na internetových stránkách <https://mzp.cz/sea>.

Zjišťovací řízení k předmětné koncepci bylo zahájeno dne 12. 5. 2021 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možné do něj nahlížet, na úřední desce posledního dotčeného kraje, resp. Krajského úřadu Středočeského kraje, Krajského úřadu Olomouckého kraje a Magistrátu hlavního města Prahy. Informace o oznámení koncepce byla rovněž zveřejněna

v Informačním systému SEA pod kódem koncepce MZP292K. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 7. 6. 2021 vydáním závěru zjišťovacího řízení (č. j.: MZP/2021/710/2526).

Vzhledem k tomu, že všechny orgány ochrany přírody, které uplatnily svoje stanovisko dle ustanovení § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), vyloučily významný vliv návrhu koncepce na příznivý stav předmětů ochrany nebo celistvost evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí (dále jen „EVL nebo PO“), nebylo požadováno provést posouzení vlivu návrhu OP JAK na předměty ochrany a celistvost EVL nebo PO ve smyslu ustanovení § 45i odst. 2 a odst. 13 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Návrh koncepce včetně vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále také „vyhodnocení SEA“) byl po předběžném projednání předložen příslušnému úřadu dne 28. 7. 2021. Po kontrole náležitostí byla dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům dne 3. 8. 2021 rozeslána informace o návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA spolu s upozorněním na možnost uplatnění vyjádření a s informací, že na základě § 10f odst. 2 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí příslušný úřad upouští od konání veřejného projednání. Návrh koncepce byl včetně vyhodnocení SEA zveřejněn dle ustanovení § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, a to dne 18. 8. 2021 dle data zveřejnění na úřední desce posledního dotčeného kraje, resp. Magistrátu hlavního města Prahy. MŽP obdrželo v zákonné lhůtě 20 dní ode dne zveřejnění informace o návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA, tedy do 6. 9. 2021, vyjádření celkem od 30 subjektů, přičemž 5 vyjádření obsahovalo připomínky k návrhu koncepce a vyhodnocení SEA a 25 vyjádření bylo bez připomínek. Po zákonné lhůtě bylo zasláno jedno vyjádření (vyjádření člena rady Libereckého kraje). I toto vyjádření však bylo bez připomínek. K vyjádření zaslaným po zákonné lhůtě se podle § 10f odst. 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí nepřihlíží. Kopie všech vyjádření obdrženy v zákonné lhůtě byly předány předkladateli koncepce k vypořádání.

Vypořádání vyjádření podaných k návrhu koncepce, které je dle § 10g odst. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí jedním z nezbytných podkladů pro vydání stanoviska k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví podle § 10g zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a je zároveň jeho přílohou, a dále návrh koncepce a vyhodnocení SEA obdrželo MŽP od předkladatele dne 8. 9. 2021. Tyto dokumenty jsou MŽP společně se stanoviskem SEA zveřejněny v Informačním systému SEA.

Stručný popis posuzování:

Vyhodnocení SEA bylo zpracováno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí, v rozsahu přílohy č. 9 k tomuto zákonu, která stanoví náležitosti vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, a dle požadavků na jeho obsah a rozsah

uvedených v závěru zjišťovacího řízení vydaného podle § 10d zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Základním metodickým východiskem pro zpracování vyhodnocení SEA bylo Metodické doporučení pro posuzování vlivů obecných koncepcí na životní prostředí (Věstník MŽP č. 1/2019). V případě odchylky od tohoto metodického doporučení byl zvolený postup popsán v příslušných kapitolách vyhodnocení SEA.

Hodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví vycházelo z analýzy stavu životního prostředí dotčeného území včetně charakteristik hlavních trendů vývoje, analýzy relevantních strategických koncepčních rozvojových dokumentů na národní a mezinárodní úrovni a stanovení referenčního hodnotícího rámce na základě vybraných koncepčních dokumentů.

Pro posouzení tedy byla využita metoda referenčních cílů ochrany životního prostředí a veřejného zdraví vytvořených na základě platných strategických dokumentů na regionální a národní úrovni. Bylo provedeno porovnání možného vlivu priorit a strategických cílů, resp. typových aktivit návrhu koncepce se stanovenými referenčními cíli ochrany životního prostředí a veřejného zdraví a dále s možnými vlivy na jednotlivé složky životního prostředí.

Hodnocení hlavního cíle OP JAK bylo provedeno slovně. Hodnocení možných vlivů priorit a specifických cílů s ohledem na typové aktivity bylo provedeno tabulárně porovnáním s vybranými referenčními cíli a následným slovním komentářem. Při hodnocení specifických cílů bylo posouzeno očekávané ovlivnění jednotlivých složek životního prostředí a veřejného zdraví, přičemž byla použita stupnice zahrnující hodnoty od -2, -1, 0, +1 do +2.

Rozlišovány tedy byly vlivy potenciálně pozitivní (+) a negativní (-) a jejich významnost byla kvantifikována číselně hodnotami 1 a 2. Hodnota „0“ indikovala žádné či zanedbatelné vlivy. Vlivy byly rovněž rozlišovány z hlediska rozsahu (bodový, lokální a regionální) a doby působení (krátkodobý, střednědobý, dlouhodobý). Rovněž byly zvažovány kumulativní, sekundární a synergické vlivy. Současně s hodnocením vlivů návrhu koncepce na životní prostředí bylo provedeno i vyhodnocení vlivů návrhu koncepce na veřejné zdraví.

Závěry posuzování:

Jak již bylo uvedeno výše, návrh OP JAK je zaměřen na podporu vzdělávání, výzkumu a vývoje. Jedná se tedy o oblasti, které s tematikou životního prostředí buď nesouvisí vůbec, nebo velmi okrajově či nepřímo. Specifické cíle návrhu OP JAK jsou formulovány obecně, přiblíženy jsou jen výčtem typových aktivit. Návrh koncepce nedefinuje územní lokalizaci ani konkrétní záměry, které mají vést k jeho realizaci.

Z vyhodnocení SEA vyplývá, že návrh OP JAK není v rozporu s požadavky na ochranu životního prostředí a veřejného zdraví a mezi specifickými cíli a aktivitami není žádný cíl ani žádná aktivita,

kteřé by měly potenciální významný negativní ani potenciální významný pozitivní vliv na životní prostředí a veřejné zdraví.

Pouze u SC 2.1 *Zlepšování rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje přístupné infrastruktury, mimo jiné posilování odolnosti pro distanční a online vzdělávání a odbornou přípravu* (dále jen „SC 2.1“), a to v rámci naplňování aktivity *modernizace a dobudování výukových prostor a prostor podporujících aplikace a zavádění nových výukových metod (i terénních výukových zařízení – např. venkovní výukové prostory – a prostor pro kolaborativní učení – např. makerspace)* byl identifikován potenciální mírný negativní vliv na půdu. Konkrétně jsou možné zábery zemědělského půdního fondu velmi malého rozsahu z důvodu nové výstavby. Ta se předpokládá v rámci stávajících areálů ve stávající zástavbě. Předcházení záberů zemědělského půdního fondu řeší efektivně zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.

Potenciální mírné pozitivní vlivy byly identifikovány v případě SC 2.1 na zdraví a bezpečnost díky podpoře zpřístupnění prostor pro studenty se sníženou pohyblivostí a na oblast environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v rámci modernizace dobudování výukových prostor a prostor podporujících aplikace a zavádění nových výukových metod a pořízení studijních pomůcek a informačních zdrojů pro nové metody výuky. Sociální aspekt oblasti zdraví a bezpečnosti může mírně pozitivně leč nepřímo ovlivnit i naplňování SC 2.4 *Prosazovat socioekonomickou integraci marginalizovaných komunit, jako jsou Romové* díky zlepšování přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, což může přispět ke zvyšování životní úrovně a nepřímo i k vyšší míře péče o vlastní zdraví. Podobně nepřímý mírně pozitivní potenciál pro oblast zdraví a bezpečnosti má i SC 2.5 *Prosazovat celoživotní učení, zejména flexibilní možnosti rozšiřování dovedností a rekvalifikace pro všechny s ohledem na podnikatelské a digitální dovednosti, lépe předvídat změny a nové požadavky na dovednosti vycházející z potřeb trhu práce, usnadnit přechody mezi zaměstnáními a podporovat profesní mobilitu*. Celoživotní vzdělávání přispívá k udržení lepšího duševního a psychického zdraví a schopností u jeho účastníků, což jsou predispozice veřejného zdraví.

Pro úplnost lze uvést, že dle předpokladů vyhodnocení SEA nebudou ostatní složky životního prostředí ovlivněny, a to ani v pozitivním ani negativním směru.

Při hodnocení kumulativních a synergických vlivů realizace koncepce nebyly zjištěny žádné objektivně vyhodnotitelné (významné) synergické vlivy ani kumulativní vlivy návrhu koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví s vlivy jiných cílů či aktivit. Hlavním důvodem je skutečnost, že jsou navrhované specifické cíle, resp. aktivity v návrhu koncepce uvedeny v širším rozsahu a současně velmi obecně bez uvedení konkrétních záměrů, lokalizace, rozsahu, účelu apod.

V rámci hodnocení vlivů návrhu OP JAK na životní prostředí a veřejné zdraví nebyly identifikovány žádné potenciální negativní vlivy přesahující hranice České republiky. Potenciální mírné pozitivní a mírný negativní vliv návrhu koncepce popsané výše se mohou projevit výhradně na území České republiky.

Vzhledem k tomu, že byl pouze v jednom případě identifikován potenciální mírný negativní vliv, kterému lze předejít naplňováním relevantních zákonných předpisů, nebylo třeba navrhnout opatření k předcházení, vyloučení nebo minimalizaci negativních vlivů návrhu koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

S ohledem na identifikované potenciální mírné pozitivní a mírný negativní vliv koncepce, zacílení návrhu OP JAK a možnost jejich reálného sledování a vyhodnocování však byly navrženy dva monitorovací ukazatele vlivu koncepce na životní prostředí, které budou sledovat rozlohu zemědělské půdy využitě v případě výstavby financované z OP JAK a také počet výzkumných a vzdělávacích programů financovaných z OP JAK zaměřených na environmentální vzdělávání.

Rovněž byla navržena dvě kritéria pro výběr projektů, na základě kterých by měly být následně schváleny či doporučeny k realizaci pouze ty projekty, které nebudou mít negativní vliv na životní prostředí, případně ty, které budou hodnoceny jako příznivější z hlediska životního prostředí. I v tomto případě bylo reflektováno zaměření návrhu OP JAK a reálná možnost sběru potřebných dat, proto se kritéria týkají možného záboru zemědělského půdního fondu nebo pozemků k plnění funkcí lesa při realizaci podporovaných projektů a zaměření podporovaných programů na rozvoj kompetencí potřebných pro environmentálně a klimaticky odpovědné jednání.

V návaznosti na výše popsaný postup, charakter a význam identifikovaných vlivů návrhu koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, tedy vzhledem ke skutečnosti, že potenciálnímu mírnému negativnímu vlivu jakožto jedinému negativnímu vlivu návrhu OP JAK shledanému pouze u jedné typové aktivity zaměřené na modernizaci a dobudování výukových prostor lze předejít zákonnými požadavky, příslušný úřad již neukládá další požadavky, kterými by měly být zajištěny minimální možné dopady realizace koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Na základě výše uvedených skutečností je možné konstatovat, že Operační program Jan Amos Komenský (2021 – 2027) nebude mít potenciální významné negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví, přičemž lze předpokládat neutrální až potenciální mírně pozitivní vlivy, a to převážně nepřímé.

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad v souladu s ustanovením § 21 písm. d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných a vypořádání těchto vyjádření vydává postupem dle ustanovení § 10g tohoto zákona z hlediska přijatelnosti vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Operační program Jan Amos Komenský (2021 – 2027)“.

MŽP upozorňuje na další zákonná ustanovení, která je nutné legitimně zohlednit:

1. Zajistit a zveřejnit opatření pro sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle ustanovení § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Sledovat vývoj kvality životního prostředí v dotčeném území na základě monitorovacích indikátorů uvedených v kapitole 9 vyhodnocení SEA. V pravidelných intervalech vyhodnocovat vliv implementace OP JAK včetně vlivů na životní prostředí se zveřejňováním souhrnné zprávy. V případě zjištění významných negativních vlivů na životní prostředí provádět průběžnou aktualizaci této koncepce a dodržovat další povinnosti vyplývající z výše uvedeného ustanovení.
2. Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých obdržených vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení a zveřejní schválenou koncepci. Dále zpracuje odůvodnění dle § 10g odst. 4 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, resp. prohlášení dle ustanovení § 10g odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a též jej zveřejní.

Toto stanovisko není závazným stanoviskem ani rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Mgr. Evžen Doležal

ředitel odboru posuzování vlivů na
životní prostředí a integrované prevence
podepsáno elektronicky

Příloha:

Vypořádání vyjádření k návrhu koncepce

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz